

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 9Cb/319/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713212605
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Šabl'ová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2016:8713212605.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad samosudkyňou JUDr. Monikou Šabl'ovou v právnej veci žalobcu: Telefónica Slovakia, s.r.o., so sídlom Einsteinova 24, Bratislava, IČO: 35 848 863, práv. zast. SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., AK so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému: Z. G., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXX, toho času bytom Š. XX, v konaní o zaplatenie 322,69 eur s prísl., takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 04.09.2013 žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 322,69 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 0,05% denne zo sumy 3,50 eur za obdobie odo dňa 24.11.2009 do zaplatenia, vo výške 0,05% denne zo sumy 319,19 eur za obdobie odo dňa 26.01.2010 do zaplatenia, ako aj trovy konania.

Nárok odôvodnil tým, že žalobca a žalovaný uzatvorili Zmluvu o pripojení spolu s Dodatkom k zmluve o pripojení, predmetom ktorej, bolo poskytovanie verejnej elektronickej komunikačnej služby žalobcom žalovanému a žalovaný sa zaviazal riadne odoberať službu a platiť za ňu riadne a včas poplatky dohodnuté v aktuálnom Cenníku podľa zvoleného programu Služieb, a to minimálne počas doby viazanosti dohodnutej v Zmluve, t.j. 24 mesiacov a dodržiavať svoje povinnosti v súlade so Zmluvou o pripojení, Všeobecnými podmienkami. Povinnosťou žalovaného bolo v prípade nedodržania zmluvných povinností voči žalobcovi uhradiť zmluvnú pokutu, ktorej výška bola dohodnutá v Zmluve/ Dodatku o pripojení. Účelom dojednania o zmluvnej pokute bolo naplnenie funkcie zmluvnej pokuty ako paušalizovanej náhrady škody na strane žalobcu, ktorá mu vznikne v dôsledku nespĺnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu so žalobcom. V uvedenom prípade je teda žalovaný sankcionovaný za to, že nedodrжал konkrétne určené povinnosti, ktoré mu vyplývali zo Zmluvy o pripojení, resp. Dodatku k Zmluve o pripojení a Všeobecných podmienok. Žalobca vystavil žalovanému faktúry a to faktúru č. 1004420839 splatnú dňa 23.11.2009 znejúcu na sumu vo výške 3,50 eur, faktúru č. 5100702936 splatnú dňa 26.01.2010 znejúcu na sumu vo výške 319,19 eur. Nezaplatením faktúr v lehote ich splatnosti riadne a včas sa žalovaný vo vzťahu k žalobcovi dostal v zmysle ust. § 517 ods. 2 a nasl. Občianskeho zákonníka do omeškania a žalcovi teda vznikol nárok na úrok z omeškania z dlžnej sumy vo výške 0,05 % podľa čl. 7.12 Všeobecných podmienok za každý deň omeškania až do jej zaplatenia.

Súd rozhodol v predmetnej právnej veci v skrátenom konaní vydaním platobného rozkazu č. k. 9Rob/303/2013-25 dňa 06.09.2013, ktorý sa však žalovanému nepodarilo doručiť do vlastných rúk, preto ho uznesením č. k. 9Rob/303/2013-30 zo dňa 13.11.2013 v zmysle ust. § 173 ods. 2 O.s.p. zrušil.

Súd vo veci rozhodol rozsudkom na pojednávaní dňa 19.2.2014 tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3,50 eur s 0,05 % denným úrokom z omeškania od 24.11.2009 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, rozhodol, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Žalobca voči rozhodnutiu prvostupňového súdu, ktorým žalobu zamietol podal odvolanie, kedy Krajský súd v Prešove svojím rozhodnutím z 11.12.2014 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo svojom rozhodnutí odvolací súd uviedol, že pre predmetnú vec je relevantným posúdenie, či v predmetnej veci išlo o spotrebiteľský vzťah alebo o vzťah rýdzo obchodnoprávny medzi účastníkmi konania, ktorí uzatvárali predmetnú Zmluvu o pripojení v spojení s Dodatkom, keďže prvostupňový súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia neriešil túto otázku, pričom podľa názoru odvolacieho súdu je zásadnou pre rozhodnutie v predmetnej veci.

Právny zástupca žalobcu poukázal na to, že žalovaný uzatváral Zmluvu o pripojení a k nej prislúchajúci Dodatok ako živnostník, teda samostatne zárobkovo činná osoba. Poukázal na rozdiel medzi podnikateľom a spotrebiteľom. Má za to, že predmetom zmluvy v danom prípade je poskytovanie elektronickej komunikačnej služby, ktoré fyzická osoba - podnikateľ využívala pri svojej podnikateľskej činnosti, a preto konštatuje, že na predmetný zmluvný vzťah sa nevzťahuje zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že vystupoval ako spotrebiteľ navrhol, aby tento predložil kompletne účtovníctvo za rok 2008 a 2009. Tvrdenia žalovaného, že nevystupoval ako podnikateľ, sú podľa neho len účelovou obranou ako sa vyhnúť zaplateniu dlžnej sumy. Keďže žalovaný nepredložil kompletne účtovníctvo, neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal nevyužívanie volacieho programu na podnikateľské účely. Naopak, využil benefit, ktorý by ako fyzická osoba nedostal, a to mobilný telefón za zvýhodnenú cenu. K odpojeniu žalovaného nedošlo pre neuhradenie faktúry, ktorá bola vystavená na sumu 3,50 eur za zaslanú upomienku, ale z dôvodu, že sa dostal do omeškania s úhradou faktúry splatnej 23.11.2009 na sumu 11,39 eur, v ktorej sume bola zohľadnená zasielaná upomienka vo výške 3,50 eur ako aj neuhradená faktúra s koncovým číslom 259 so splatnosťou 20.10.2009 vo výške 7,89 eur. Žalobe žiadal vyhovieť.

Žalovaný ešte na pojednávaní dňa 19.2.2014 uviedol, že mu žalobca nedoručil žiadnu faktúru vrátane tej na zaplatenie sumy 3,50 eur, preto počítal s tým, že došlo k ukončeniu Zmluvy o pripojení. Žalovaný uznal pohľadávku žalobcu vo výške 3,50 vrátane úroku z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy 3,50 eur od 24.11.2009 do zaplatenia. Zostatok uplatneného nároku žalobcu žalovaný neuznával, nakoľko tento mal predstavovať zmluvnú pokutu vo výške 319,19 eur, ktorá mala byť podľa vyjadrenia žalovaného vyúčtovaná titulom neprijateľnej zmluvnej podmienky, keď predstavuje takmer stonásobok neuhradeného hovorného. V ďalšom žalovaný poukázal na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu, keď jeho čistý mesačný príjem za december 2013 bol vo výške 242,60 eur, pričom je úplne nemajetný a býva u svojej družky, ktorá je toho času na materskej dovolenke so synom žalovaného. Ďalej mal žalovaný za to, že príslušné ustanovenia o ochrane spotrebiteľa sa musia vzťahovať aj na neho ako na živnostníka, ktorý má prerušené živnostenské oprávnenie, nakoľko telefón nepoužíval v súvislosti so svojím podnikaním, ktoré nikdy reálne nevykonával, ale len na svoje súkromné účely.

Na pojednávaniach uskutočnených po vrátení veci odvolacím súdom žalovaný vypovedal tak, že Zmluvu so žalobcom uzatváral ako fyzická osoba - podnikateľ, ale len preto, aby mal telefónne číslo a telefón pre známych a volal na súkromné účely, nikdy ho nepoužíval na podnikanie. V rámci svojich podnikateľských činností používal iné telefónne číslo, ktorú zmluvu mal uzatvorenú so spoločnosťou Orange. Súdu predložil aj inzerciu, kde propagoval svoju podnikateľskú činnosť a všade je uvádzané telefónne číslo spoločnosti Orange. Taktiež na pečiatke mal uvádzané toto číslo spoločnosti Orange. Súdu predložil leták, zastupoval firmu Dim-ex Slovensko, s.r.o., so sídlom Robotnícka 2, Martin, ktorá spoločnosť mala vytvorenú sieť po celom Slovensko, išlo o renovačné strediská, ktoré sa venovali renovácii dverí a zárubní a v Poprade vykonával túto prácu ako živnostník. V letáku je možné vidieť aj tel. č. 0907 912 307, bol to kontakt na neho a išlo o telefón spoločnosti Orange. Súdu predložil ďalší reklamný materiál, kde bola jeho pečiatka ako regionálneho zástupcu - Ján Bobovský, Švábovce 143, IČO: 37 437 691 a telefónne číslo opätovne uvedené 0907 912 307. Taktiež na ďalšom reklamnom materiáli je uvedené jeho telefónne číslo, ktoré používal ako zákazník spoločnosti Orange 0907 312 907 a rovnako na ďalšom reklamnom materiáli je uvedené toto telefónne číslo ako kontakt na neho. Svoje tvrdenia chcel preukázať súdu aj výpismi z bánk, a to z VÚB banky, a.s., ktorý účet používal na podnikanie, bol vedený ako

podnikateľský účet. Keď začínal podnikateľ, tak nemal v banke priamo vedený účet podnikateľský, resp. mal vo VÚB banke, a.s. vedený osobný účet, ktorý následne začal využívať v rámci podnikania, z ktorého hradil odvody aj do sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne. Svoje podnikanie väčšinou riešil nie prostredníctvom účtu, ale v hotovosti cez príjmové a výdavkové pokladničné doklady. Výpismi z VÚB banky chcel preukázať, že nebol z tohto účtu hradený telefón, ktorý mu bol daný od žalobcu a práve naopak, následne si založil osobný účet v Tatra banke, a.s., ktorý využíval ako súkromný a predložil obdobie roku 2008 (máj, jún, september, október, november, december) a obdobie roku 2009 (august, september, október). Tieto výpisy mali preukázať, že platby, ktoré hradil žalobcovi išli z jeho osobného účtu, pričom však platby uhrádzal aj v hotovosti na pobočke žalobcu. Z podnikateľského účtu vo VÚB banke neboli nikdy uhrádzané faktúry spoločnosti žalobcu. Uviedol, že v minulosti mal snahu dohodnúť sa so žalobcom, a to že bol dlžný žalobcovi 3,50 eur sa dozvedel z pokusu o zmier, na ktorý reagoval tak, že takúto faktúru nikdy od nich neobdržal. Sumu 3,50 eur spolu s príslušenstvom, na zaplatenie ktorej ho zaviazal súd, uhradil priamo u pracovníka na pobočke žalobcu po rozhodnutí súdu prvého stupňa zo dňa 19.2.2014. Z účtovníctva uvedené preukázať nevedel, pretože uhradil len paušálnu daň. Pokuta, ktorú od neho žalobca žiada je neprimerane vysoká, pričom on zotrval počas doby väznanosti u žalobcu, problém bol s neuhradenou faktúrou za upomienku, ktorú vôbec neobdržal. Dôvodom, prečo uzatváral Zmluvu ako fyzická osoba - podnikateľ bola skutočnosť, že v tej dobe nedávali na paušál telefón fyzickej osobe, ktorá bola nezamestnaná. Keďže bol živnostník, vyriešil to tak, ako mu bolo poradené, že zobral telefón na živnosť. Okrem volacieho programu dostal aj telefón za zníženú kúpnu cenu. Za poskytnuté služby riadne platil. Problém mal s úhradou za jeden alebo dva mesiace. Žalobu žiadal zamietnuť, pričom má za to, že žalobca nemá nárok na zmluvnú pokutu.

Súd na základe vykonaného dokazovania - oboznámením listinných dôkazov, a to Zmluvou o pripojení zo dňa 04.03.2008, Dodatkom k zmluve o pripojení zo dňa 04.03.2008, Všeobecnými podmienkami poskytovania elektronických služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti Telefonica O2 Slovakia, a.s., Pokusom o zmier zo dňa 03.12.2009, faktúrou č. 1004420839, faktúrou č. 5100702936, Cenníkom mesačných programov O2 platný od 05.09.2007, vyjadrením sa právneho zástupcu žalobcu zo dňa 31.01.2014, zo dňa 13.11.2015, 5.5.2016 a vypočítaním žalovaného na pojednávaniach, výpismi z účtu žalovaného, reklamných letákov, zistil nasledovný skutkový stav:

Žalobca a žalovaný v tom čase fyzická osoba - podnikateľ (podnikateľskú činnosť ukončil k 22.7.2014) uzatvorili Zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytovanie elektronickej komunikačnej služby žalobcom žalovanému za čo sa žalovaný zaviazal riadne odoberať službu a platiť za ňu riadne a včas poplatky dohodnuté v aktuálnom cenníku. Využívaním služieb telefónnej siete vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť právnomu predchodcovi žalobcu cenu poskytnutých služieb v zmysle vystavenej faktúry č. 1004420839 na sumu 3,50 eur za upomienku splatnú 23.11.2009, pričom v tej dobe žalovaný nemal uhradenú ani faktúru č. 1003836259 splatnú 20.10.2009 vo výške 7,89 eur.

Zmluva o poskytovaní verejných služieb medzi účastníkmi konania bola uzatváraná v čase účinnosti zák. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, ktorý však bol zrušený zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách (viď § 80).

V § 80 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách je uvedené, že sa zrušuje zákon č. 610/2003 Z. z. v znení noviel.

Podľa § 78 ods. 9 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách zmluvy o pripojení podľa doterajších predpisov sú zmluvami o poskytovaní verejných služieb podľa tohto zákona.

Podľa § 44 ods. 1 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení, zmluvou o poskytovaní verejných služieb sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebné pripojenie k verejnej sieti alebo poskytovať príslušné služby. Podnik môže vydať všeobecné podmienky a cenník, ktoré sú súčasťou zmluvy. Zmluva o poskytovaní verejných služieb je písomná; to neplatí pre predplatené služby, poskytovanie služieb prostredníctvom verejných telefónnych automatov a iných verejných prístupových bodov. Písomnú zmluvu o poskytovaní verejných služieb je možné meniť aj inou ako písomnou formou ak sa na tom zmluvné strany dohodnú; to neplatí pre záväzky účastníka, ktoré podľa Občianskeho zákonníka možno dojednať len v písomnej forme.

Podľa § 44 ods. 8 písm. b) zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách podnik môže odstúpiť od Zmluvy o poskytovaní verejných služieb ak účastník nezaplatil cenu za poskytnutú službu ani do 45 dní po dni splatnosti.

Podľa ust. § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa ust. § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že na základe uzatvorenej zmluvy o pripojení žalobca umožnil žalovanému pripojenie na verejnú mobilnú telekomunikačnú sieť a poskytoval mu s tým súvisiace služby. Žalovaný služby žalobcu využíval, ale cenu za ktoré bola fakturovaná vyššie uvedená faktúra neuhradil. Žalovaný neuhradil žalobcovi celkovo cenu za služby 3,50 eur, na zaplatenie ktorej súd žalovaného zaviazal, keď žalovaný sám túto pohľadávku za neuhradené hovorné vo výške 3,50 eur uznal čo do základu aj výšky. V tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť 9.4.2014. Podľa vyjadrenia žalovaného túto sumu žalobcovi zaplatil spolu s príslušným úrokom z omeškania. Predmetom konania tak zostalo zaplatenie zmluvnej pokuty.

Faktúrou č. 5100702936 splatnou dňa 25.01.2010 si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 319,19 eur podľa článku II písm. c) Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 04.03.2008.

V zmysle článku II písm. c) Dodatku k zmluve o pripojení, v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka, je účastník povinný uhradiť poskytovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 319,19 eur (9.615,97 Sk). Zmluvná pokuta je splatná na základe výzvy poskytovateľa. Účastník je taktiež povinný nahradiť škodu vzniknutú Poskytovateľovi v súvislosti s porušením povinnosti záujemcu, resp. účastníka podľa Dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty.

Podľa ust. § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa ust. § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Podľa ust. § 300 Obchodného zákonníka, okolnosti vylučujúce zodpovednosť (§ 374) nemajú vplyv na povinnosť platiť zmluvnú pokutu.

Podľa ust. § 301 Obchodného zákonníka, neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti, a to až do výšky škody, ktorá vznikla do doby súdneho rozhodnutia porušením zmluvnej povinnosti, na ktorú s vzťahuje zmluvná pokuta. Na náhradu škody, ktorá vznikla neskôr, je poškodený oprávnený do výšky zmluvnej pokuty podľa § 373 a nasl.

Tak ako bolo konštatované v rozhodnutí krajského súdu v danej veci, pre predmetnú vec je relevantným posúdenie, či v rámci zmluvného vzťahu medzi účastníkmi konania išlo o spotrebiteľský vzťah alebo o vzťah obchodnoprávny, pričom pre zodpovedanie tejto otázky nie je určujúcim len to, že žalovaný je v texte zmluvy označený identifikačným číslom podnikateľa. Sám žalovaný sa na pojednávaní vyjadril, z akého dôvodu uzatváral zmluvu so žalobcom ako fyzická osoba - podnikateľ, pričom však nemal záujem reálne telefón, ktorý mu bol na základe Dodatku k zmluve poskytnutý za cenu vtedy 1,- Sk s DPH značky NOKIA 24630 Black a telefónne číslo využívať na podnikateľské účely. V tejto súvislosti súd poukazuje, že na rozhodnutie Ústavného súdu ČR vo veci sp. zn. I. ÚS 1930/2011 z 10.1.2012, podľa ktorého je porušením práva na spravodlivý proces aj to, ak sa spotrebiteľovi nepriznávajú práva len kvôli držbe živnostenského listu. Samotný žalobca vo svojom vyjadrení uvádzal, že žalobca by nebol uzatvoril zmluvu o pripojení so žalovaným ako fyzickou osobou a nebol by mu poskytol mobilné telekomunikačné zariadenie za 1,- Sk. Z vykonaného dokazovania súdu vyplynulo, že žalovaný nenakupoval výrobky, v danom prípade mobilný telefón a nevyužíval služby žalobcu, ktoré by boli určené pre jeho ďalšiu podnikateľskú činnosť. Žalovaný nepredložil súdu kompletne účtovníctvo z roku 2008 a 2009, keďže

podľa jeho tvrdení účtovníctvo viedol, avšak platil len paušálnu daň. Predložil však súdu listinné dôkazy, ktoré preukazujú, že v rámci vtedajšej svojej podnikateľskej činnosti využíval služby iného mobilného operátora, a to spoločnosti Orange a úhrady za faktúry touto spoločnosťou vystavené uhradil zo svojho bankového účtu, ktoré využíval na podnikateľské aktivity. Z osobného účtu vedeného v Tatrabanke žalobca vykonal niektoré úhrady faktúr, ktoré boli vystavené žalobcom.

Podľa smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa za spotrebiteľa podľa čl. 2 písm. b) považuje fyzická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jej obchodom, podnikaniu alebo povolaniu. Podobne aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podľa čl. 2 písm. a) považuje za spotrebiteľa iba fyzickú osobu, ktorá v rámci obchodných praktík, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná na účely spadajúce mimo rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti. Aj v smernici 98/6/ES Európskeho parlamentu a Rady o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľovi v čl. 2 písm. e) sa stretávame s definíciou spotrebiteľa iba ako s fyzickou osobou, kupujúcou výrobok, ktorý nesúvisí s jej obchodnou alebo pracovnou činnosťou. I podľa nariadenia Rady (ES) 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len ako nariadenie Brusel I), kde podľa čl. 15 je spotrebiteľom osoba, ktorá uzatvára zmluvu na účel, ktorý sa netýka jej profesionálnej alebo podnikateľskej činnosti.

Slovenská právna úprava definuje spotrebiteľa z pohľadu súkromného práva v Občianskom zákonníku v § 52 ods. 4 ako fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Podľa § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ (v zmysle § 2 písm. a) tohto zákona fyzická aj právnická osoba), pokiaľ nakupuje výrobky alebo používa služby pre osobnú potrebu svoju alebo príslušníkov svojej domácnosti, má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom odkazuje na § 52 až 54 OZ.

Smernica Rady 93/13/EHS neobsahuje definíciu spotrebiteľskej zmluvy. Podľa § 52 OZ je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Teda nejde o nový druh typických zmlúv osobitne upravených v OZ alebo ObchZ, ktoré sa od seba odlišujú primárnym predmetom plnenia (predaj, nájom, darovanie, požičanie a pod.), naopak, spotrebiteľskou zmluvou môže byť ktorákoľvek typická zmluva (napr. kúpna, darovacia, nájomná, úverová), ak sú splnené podmienky, že práve jedna zmluvná strana je považovaná za spotrebiteľa. Spotrebiteľská zmluva sa od "klasickzej" zmluvy líši tým, že podmienky, ktoré by spôsobovali nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, sú neplatné (§ 53 ods. 5 OZ), pričom musia byť splnené nasledujúce kumulatívne predpoklady:

- uvedené podmienky neboli individuálne dojednané, t.j. spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy nemohol ovplyvniť existenciu tejto podmienky v zmluve (najmä v prípade tzv. adhézných zmlúv),
- nejde o hlavný predmet plnenia a primeranosť ceny za predpokladu, že sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Súd v rámci dokazovania dospel k záveru, že využívanie služieb, ktoré boli poskytované žalovaného sa netýkalo jeho podnikateľskej činnosti a táto okolnosť má preto vplyv na posudzovanie nároku označeného žalobcom ako zmluvná pokuta.

Zmluvná (konvenčná) pokuta je zabezpečovací inštitút záväzkového práva. Osobitná úprava zmluvnej pokuty v Obchodnom zákonníku sa týka zodpovednostného princípu t. j. uprednostňuje princíp zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie, teda zodpovednosť objektívnu (§ 300). Zmluvná pokuta môže vzniknúť len na základe konsenzuálneho právneho úkonu, t. j. strany sa musia na zmluvnej pokute

dohodnúť. Závazok na zmluvnú pokutu má akcesorický (vedľajší) charakter. To znamená, že zmluvná pokuta závisí od hlavného záväzku, ktorý zabezpečuje, a preto má akcesorický charakter, a záväzok, resp. povinnosť, ktorú zabezpečuje, je záväzkom hlavným, bez existencie ktorého by dojednanie o zmluvnej pokute stratilo akýkoľvek zmysel. Zmluvná pokuta má zabezpečovací význam, ktorý spočíva v tom, že núti toho, kto sa zaviazal splniť zabezpečenú povinnosť, aby sa správal tak, aby sa na plnenie tejto povinnosti nielen pripravil, ale aby ju aj v súlade s právom splnil. Sankčný charakter zmluvnej pokuty vyplýva z § 544 ods. 1 OZ, ktorý na jednej strane viaže povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu na porušenie zmluvnej povinnosti, a na druhej strane zmluvnú pokutu konštruuje bez závislosti od vzniku škody. Dohoda o zmluvnej pokute musí mať obligatórne písomnú formu. Vyžaduje to § 544 ods. 2 OZ. Toto ustanovenie platí aj pre obchodné vzťahy, a to na základe § 272 ods. 1, lebo ide o prípad, keď písomnú formu vyžaduje zákon.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí okrem iného konštatoval, že: „podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach (ďalej len „smernica 93/13“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozsudky Súdneho dvora EÚ zo dňa 27. 6. 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98, až C-244/98, ako aj z 26. 10. 2006 Mostaza Claro, C-168/05 Zb. I-10421, bod 25, tiež čl. 37 uznesenia Súdneho dvora vo veci C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčovská).

So vstupom do Európskej únie prijala Slovenská republika záväzky náležite transponovať do vnútroštátneho právneho poriadku úpravu zo smernice EÚ a v aplikačnej praxi aj napĺňať ciele týchto smerníc. V oblasti ochrany spotrebiteľa, a teda aj finančného spotrebiteľa Európska únia prijala viaceré smernice (napr. viď príloha smernice EP a Rady z 23. 4. 2009 č. 2009/22 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov o súdnych príkazoch).

Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“) si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Súdny dvor v rozsudku Oceáno Grupo Editorial SAC 240/98 až C 344/98 konštatuje, že je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky, a preto súdy v štátoch, v ktorých nie je povinné zastúpenie advokátom, majú aj bez návrhu prihliadať na neprijateľnosť zmluvnej podmienky.

Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky, obstojí ako celok (čl. 6). Cieľ je garantovať vyššiu kvalitu života bežných ľudí (pozri napr. rozsudok Mostaza Claro, bod 37, Asturcom bod 51).

Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života (uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčovská, bod 50).

Zvlášť pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné dbať na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty, keď žalobca ponúka žalovanému svoje služby ako spotrebiteľovi prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľ nemôže zmluvné podmienky ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada zaplatiť žalobca od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde a hrozba pokuty existuje pri akomkoľvek porušení, takže zmluvné pokuty neobchádza ani aspekt neurčitosti (...ak poruší niektorú z povinností...).

V súlade s článkom II. bod 2.2 písm. c) Dodatku k zmluve o pripojení sa Záujemca, resp. Účastník dohodli, že ak Záujemca resp. Účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, Záujemca, resp. Účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 9.615,97 Sk. Účastník je taktiež povinný nahradiť škodu vzniknutú Poskytovateľovi v súvislosti s porušením povinností Záujemcu, resp. Účastníka podľa tohto Dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta je splatná na základe výzvy Poskytovateľa.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí ďalej konštatoval, že: „slovné spojenie uvádzané v dodatkoch k zmluvám o pripojení, teda pod citovaným bodom 2.2 „ak účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku“, signalizuje neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov a zmluvné pokuty za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len indikatívne, sú neakceptovateľné a predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Žalobca uplatňuje od žalovaného sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Súd musí brať pri vyhodnocovaní neprijateľnej zmluvnej podmienky do úvahy aj ostatné zmluvné podmienky a okolnosti, za ktorých je zmluva uzavretá (čl. 4 ods. 1 smernice, § 41 OZ).

Súd dospel k záveru, že uzatvorená zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy a na právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Ustanovenie článku II. bod 2.2 písm. c) Dodatku k zmluve o pripojení súd považuje po posúdení jeho obsahu ako odporujúce právnej úprave ochrany spotrebiteľa. Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu spotrebiteľom sa viaže na porušenie povinnosti spotrebiteľa podľa zmluvy. Žalobca uplatňuje od žalovaného zmluvnú pokutu za porušenie akejkoľvek z povinností podľa tohto Dodatku, pričom tak, ako je vyššie uvedené, zmluvné pokuty za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len všeobecne, nie sú akceptovateľné a predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Plnenie záväzku je možné zabezpečiť zmluvnou pokutou, táto musí byť primeraná, určitá a zrozumiteľná. Výšku zmluvnej pokuty, ktorá je obsahom zmluvy formulárového charakteru spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť napriek skutočnosti, že v texte je uvedené, že sa na tom s dodávateľom dohodol.

V minulosti súdy judikovali zmluvnú pokutu mobilného operátora ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľských zmluvách (porovnaj rozsudku KS Prešov vo veciach 18Co 136/2010, 2Co 137/2010). Ako dôvod neprijateľnosti sa uvádza, že zmluvná pokuta bola nemenná bez ohľadu na čas porušenia záväzku a teoreticky aj v posledný mesiac doby viazanosti umožňovala žalobcovi dosiahnuť rovnaký majetkový prospech ako za porušenie povinnosti platiť cenu služby na začiatku doby viazanosti. Súdny dvor zároveň judikoval, že sa nepripúšťa ani modifikácia neprijateľnej zmluvnej podmienky (rozsudok vo veci C - 618/10 Banco Espanol). Súdny dvor tak rozhodol aj s odôvodnením, že sa tým sleduje odradenie dodávateľa od ďalšieho používania nekalej podmienky.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia mal súd za to, že takto uplatnená zmluvná pokuta vo výške 319,90 eur je v rozpore z právnymi normami na ochranu spotrebiteľa, preto súd návrh žalobcu ohľadom uplatnenej istiny zmluvnej pokuty a prislúchajúceho úroku z omeškania k nej zamietol, pričom súd opätovne zdôrazňuje, že vzťah medzi účastníkmi zmluvného vzťahu vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský a nie ako vzťah obchodnoprávny, kedy za spotrebiteľa možno považovať aj fyzickú osobu - podnikateľa, ktorá nakupuje výrobky alebo využíva služby, ktoré nie sú určené pre jeho ďalšiu podnikateľskú činnosť. Súd sa nestotožnil po vykonanom dokazovaní s tvrdením žalobcu o účelovej obrane žalovaného tvrdiac, že žalovaný mal možnosť uzatvoriť zmluvu o pripojení ako fyzická osoba, teda spotrebiteľ a túto možnosť nevyužil a zmluvu uzatvoril ako SZČO - podnikateľ a tak prejavil vôľu uzatvoriť zmluvu v rámci obchodno-záväzkových vzťahov.

Podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia, keď žalovaný ako plne úspešný účastník mal voči žalobcovi nárok na ich náhradu. Žalovanému však žiadne trovy v súvislosti s týmto konaním nevznikli, ani si ich v tomto konaní neuplatnil, preto súd náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na tunajšom súde.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) Občianskeho súdneho poriadku uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.